

MILJØ-
DIREKTORATET

FAKTAARK
M-71 | 2013

Vaske- og rengjøringsmidler: Alle produkter som er ment å ha rengjørende effekt, og som brukes privat eller i yrkesmessig sammenheng.

(Foto: Andeva, iStockphoto)

Vaske- og rengjøringsmidler – krav til merking og datablad

Mange vaske- og rengjøringsmidler inneholder stoffer som er helseskadelige og tungt nedbrytbare i naturen. Utslipp kan gi store miljøbelastninger. Den som bruker vaske- og rengjøringsmidler skal få god informasjon om hvilke stoffer produktet inneholder, slik at det er mulig å velge det minst skadelige produktet. Alle vaske- og rengjøringsmidler til forbruker skal blant annet merkes med innhold av kjemiske stoffer. (Oppdatert pr. oktober 2015.)

Regulering av vaske- og rengjøringsmidler

1. Produktforskriften gir bestemmelser for regulering av fosfor, både særnorske og felleseuropeiske.
2. Produktforskriften innfører EUs vaskemiddelordning i norsk regelverk. Denne inneholder blant annet krav til nedbrytbarhet og testing av overflateaktive stoffer, krav til merking og datablad for bestanddeler.
3. Innhold av oktylfenol, nonylfenol og deres etoksilater i blant annet vaske- og rengjøringsmidler er strengt regulert i produktforskriften og i REACH-forskriften.
4. Vaske- og rengjøringsmidler kan også ha krav om klassifisering og merking.
5. Hvis vaske- og rengjøringsmiddelet er klassifisert og merket og selges til yrkesmessig bruk, skal det utarbeides et sikkerhetsdatablad.
6. Vær oppmerksom på at også andre generelle reguleringer for kjemikalier kan gjelde for vaske- og rengjøringsmidler.

Hvilke produkter omfattes av reguleringen?

Kravene gjelder alle typer vaske- og rengjøringsmidler som er ment å ha rengjørende effekt, og som brukes privat eller i yrkesmessig sammenheng. Dette inkluderer også vaskemidler som ikke inneholder overflateaktive stoffer, for eksempel løsemiddelbaserte rengjøringsmidler. Rengjøringsartikler som er tilsatt/preparert med rengjøringsmiddel, for eksempel svamper, kluter og mopper, omfattes også av kravene i vaskemiddelordningen.

Hvilke produkter omfattes IKKE av reguleringen?

Produkter som forutsetter en allerede rengjort flate før de påføres, omfattes IKKE. Dette inkluderer blant annet noen typer bonevoks, bilvoks, skumdempende midler til profesjonelle oppvaskmaskiner, og desinfeksjonsspray. Dersom det er tvil om et produkt omfattes av disse bestemmelsene, vil bruksanvisningen fra leverandøren være en indikasjon siden det ofte angis om produktet skal påføres en allerede rengjort flate. Såpe, sjampo og andre produkter til personlig pleie reguleres av kosmetikkforskriften (Mattilsynet), og omfattes ikke av kravene til vaske- og rengjøringsmidler i produktforskriften.

Krav til merking

Vaskemidler kan ha krav om flere typer merking. All merking skal være på norsk, godt synlig og lesbar. Tydelig merking stiller krav til både plassering og størrelsen på teksten.

1. Merking av innholdsstoffer for forbruker. Emballasjen skal merkes med opplysninger om hvilke stoffer produktet inneholder dersom mengden av et stoff er på mer enn 0,2 vektprosent. Vedlegg VII A i vaskemiddelforordningen inneholder oversikt over hvilke stoffer og hvilke prosentintervaller som skal oppgis. Innhold av enzymer, konserveringsmidler, parfymestoffer, desinfeksjonsmidler og optisk hvitt, skal oppgis uansett mengde.

Visse allergifremkallende parfymestoffer skal oppgis med INCI-navn hvis innholdet av hvert stoff er på mer enn 0,01 vektprosent. INCI-navn er stoffnavn som brukes i kosmetikkregelverket.

2. Dosering.

Tøyvaskemidler og maskinoppvaskmidler til forbruker skal også merkes med informasjon om dosering (vaskemiddelforordningen, vedlegg VII B).

3. Faremerking (CLP-forskriften).

Kravene gjelder alle kjemikalier som inneholder stoffer som tilsier at produktet skal klassifiseres og merkes.

Krav til informasjon og datablad

Det skal utarbeides flere typer datablad for produkter til private forbrukere og til yrkesmessig bruk.

1. Informasjon om innholdsstoffer skal være tilgjengelig for forbrukere på et eget nettsted, jf. vedlegg VII D i vaskemiddelforordningen. Konsentrasjon av innholdsstoffer behøver ikke oppgis. Nettstedets adresse skal stå på emballasjen.

2. Datablad for bestanddeler skal være tilgjengelig for myndigheter og medisinsk personell. Her skal innhold av stoffene oppgis med konsentrasjonsintervall. Krav til innholdet i databladet finnes i vedlegg VII C i vaskemiddelforordningen. Giftinformasjonen har direkte tilgang til opplysninger om produktenes fulle sammensetning i produktregisteret. Hvis produktene er deklareret til produktregisteret, ansees det som tilstrekkelig.

3. Sikkerhetsdatablad skal utarbeides for vaske- og rengjøringsmidler som inneholder helse- og miljøfarlige stoffer og som omsettes til yrkesmessig bruk. Sikkerhetsdatabladet skal være på norsk. Kravene til sikkerhetsdatablad finnes i REACH artikkel 31 og vedlegg II.

Krav til nedbrytbarhet

Overflateaktive stoffer (tensider) i vaske- og rengjøringsmidler skal være biologisk nedbrytbare. Nedbrytbarhet og testing av tensider skal dokumenteres av produsenten. Importør skal få dokumentasjonen fra produsenten på forespørsel.

Krav til innhold av fosfor

Grenseverdiene for tillatt mengde av totalt fosfor i ulike produktgrupper, slik de er gitt i vaskemiddelforordningen og i produktforskriften. For konsentrater til yrkesmessig bruk i lukkede systemer med automatisk dosering gjelder grenseverdiene etter fortytning.

1. Tøyvaskemiddel til forbruker: 0,5 g per vask
2. Maskinoppvaskmiddel til forbruker: 0,3 g per vask fra 2017
3. Andre tøyvaskemidler, industri og yrkesmessig bruk: 0,2 %
4. Maskinoppvaskmidler: 3,8 % (fra 2017 gjelder denne grenseverdien kun for industri og yrkesmessig bruk)
5. Flytende rengjørings- og oppvaskmidler: 0,2 %
6. Rengjøringsmidler i pulverform: 2,5 %
7. Spesialmidler for meieri / næringsmiddelindustri: 10,0 %
8. Spesialmidler for melkeproduksjon og øvrig industri: 2,5 %

Hvem har ansvar for at kravene oppfylles?

Det er norsk produsent eller importør som er ansvarlig for at merking og datablad er på norsk. Den som fysisk produserer, importerer, emballerer eller andre som bidrar til endringer i sammensetning eller egenskaper til produktet, anses å være produsent. En som merker eller endrer merkingen, vil også være produsent, men direkte oversettelse av merkingen til norsk anses ikke som endring. En distributør som selv omemballerer et produkt og påfører det et nytt navn, anses som produsent og har dermed fullt ansvar for at kravene i produktforskriften oppfylles.

Deklarering til produktregisteret

Produktregisteret skal ha informasjon om fullstendig sammensetning for produkter som er deklareringspliktige. Det er produsent/importør som har ansvar for deklarerering til produktregisteret.

AKTUELT REGELVERK

- Forskrift om begrensning av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (Produktforskriften)
- Vaskemiddelforordningen (EF) nr. 648/2004
- Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP-forskriften)
- REACH-forskriften
- Forskrift om deklarerering av kjemikalier til produktregisteret (Deklareringsforskriften)